

Årsplan 2020/2021

Espira Årølia barnehage

Innhold

Innhold og oppgaver i barnehagen.....	5
Barns medvirkning	13
Samarbeid med foreldrene	14
Overganger	15
Barnehagen som pedagogisk virksomhet.....	15
Barnehagens fagområder	20
Vedlegg	21

Velkommen til Espira Kunnskapsbarnehagen!

Espira vil gi barna en fantastisk start på livet! Barnehagen skal i nært samarbeid med hjemmet gi barna en trygg hverdag preget av mestring, lek, læring og glede. Espira består pr. 1.3.2020 av 104 barnehager i omtrent 50 kommuner.

Hva innebærer det at vi er en kunnskapsbarnehage?

Espira Kunnskapsbarnehagen har som visjon å lede utviklingen av fremtidens barnehager. Dette skal vi gjøre ved å drive barnehager med høy kvalitet. Vi tror at en viktig nøkkel til kvalitet i barnehagen er kompetente ansatte som omsetter et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag om barn og barndom til god praksis i samspill med barna.

Barnehagens visjon

Visjonen er en ledestjerne for hvordan barna skal ha det i barnehagen og hva vi ansatte skal gjøre. I Espira skal alle barn møtes med positive holdninger og anerkjennelse, hver dag, av alle ansatte.

Et spennende pedagogisk innhold

I Espira skal alle barn møte voksne som viser omsorg, støtter, engasjerer og inspirerer.

Espiras barnesyn er selve hjertet i Espira-barnehagene og handler om vårt syn på barn og vår rolle som voksne i barnehagen.

Barn er fylt av fantastiske evner og egenskaper. De søker hele tide å skape mening i samhandling med omverdenen. Barna i våre barnehager skal oppleve oss som deltakere i meningsskapingen i et trygt, omsorgsfullt og inspirerende miljø.

I Espiras pedagogiske arbeid, og i de pedagogiske miljøene, bygger personalet på det barna er opptatt av og interesserte i. Alle barnehager skriver årsplan for det pedagogiske arbeidet. I tillegg synliggjør hver barnehage hvilke prosjekter, temaer og fagområder de jobber med i planer og dokumentasjon av arbeidet.

Felles for alle Espiras barnehager er at de følger Barnehageloven og Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehageloven gir overordnede bestemmelser for tilbudet, mens rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Mat og måltid

I Espira er vi opptatt av at barna tilegner seg gode vaner, holdninger og kunnskaper når det gjelder kosthold, hygiene, aktivitet og hvile. Mat og drikke som inntas i barnehagen utgjør en betydelig del av barns totale kosthold. Barnehagen har derfor stor påvirkning på barnas matvaner, kosthold og helse.

Dette ansvaret tar vi på alvor og vi har derfor mål om at alle barna i Espira Kunnskapsbarnehagen skal få:

- Alle måltider servert i barnehagen (frokost, lunsj og enkelt ettermiddagsmåltid)
- Tilbud om frukt/grønnsaker/bær til alle måltider
- Måltider med fokus på god stemning, samtaler og nysgjerrighet på mat/smak

Om barnehagen

Espira Årølia barnehage ligger fint til i Molde kommune sin “vekst-sone” fra Årø mot Hestehagen og Strande. Her bygges det stadig ut med nye boliger, og kommunen har vedtatt bygging av ny barneskole som skal starte i løpet av 2021. Vår barnehage blir nærmeste nabo – og det er naturlig å tenke på denne nærheten som svært positivt for de barna som vil sokne til denne skolen. Vi har gangavstand til flotte turområder i Årølia, Eplehagen og Rivalbanen, og er mye ute på tur med alle avdelingene våre. I tillegg benytter vi oss av et godt kollektivtransport-tilbud og ser oss rundt andre steder i byen vår.

Barnehagen vår er bygget i 2012 og fremstår som ny og moderne. Den består av en midtfløy, to sidefløyer og en gymsal. Vi har ca. 110 barn, fordelt på 6 avdelinger som vi har delt inn etter alder - småbarns-avdelinger med 1-2åringer, storbarns-avdelinger med 3-4åringer og Skolespira, som er skolestarterne våre. Skolespira driftes som en ute-gruppe, med tilknytning til vår egen gapahuk litt lengre opp i Årølia, som skal være tilholdssted og utgangspunkt for turer og ferdsel i nærområdet.

Vi er ca. 30 ansatte, fordelt på omtrent 25 årsverk. Her arbeider det både kvinner og menn, og personalgruppa vår har bred kompetanse bestående av barnehagelærere, fagarbeidere, en sosionom og pedagogiske assistenter. Styrer har øverste lederansvar, i tett samarbeid med pedagogiske ledere fra de ulike avdelingene. Sammen utgjør disse en ledergruppe, som har overordna ansvar for å følge opp det pedagogiske opplegget i barnehagen. Barnehagen har også egen kokk, som sørger for variert og godt mattilbud for alle barna våre.

Fakta om barnehagen

- Åpent fra 07.00-17.00.
- Ca 110 barn.
- Ca 30 ansatte.
- 6 avdelinger.
- Egen kokk.
- Fullkosttilbud, alle måltider serveres i barnehagen.
- Egen avdeling med Skolespirer (førskolebarna).
- Egen gymsal på ca 100 m2.
- Snekkerbod.
- Forskerfabrikken.
- Egen gapahuk i Årølia
- Språk, realfag og bevegelse som hovedsatsningsområder.
- Egen grillhytte i skogen.
- Egen foreldreportal for enkel kommunikasjon.
- Egen Facebook-side og Instagram-konto, i tillegg til nettside.

Hva er en årsplan?

I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver står det at årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold, og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis.

Innhold og oppgaver i barnehagen

Barnehagens verdigrunnlag

Ifølge rammeplanen skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid. Rammeplanen konkretiserer verdigrunnlaget ved å løfte noen områder som skal prege barnehagens arbeid gjennomgående. Disse er: demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd, bærekraftig utvikling og livsmestring og helse.

Slik arbeider vi med barnehagens verdigrunnlag i praksis:

I Espira Årølia barnehage ønsker vi at alle barn skal oppleve seg selv som unike og verdifulle, og at de skal oppleve at selv om vi er ulike så er alle like verdifulle og viktige for barnehagen vår. I dette arbeidet er de voksnes barnesyn og holdninger en viktig nøkkel, og vi bruker tid til å reflektere sammen og forme en kultur hvor barna møter oss som gode rollemodeller og opplever respekt og anerkjennelse for den de er og det de ytrer. Espira har også et godt samarbeid med SOS-barnebyer, og har bygget en barnehage i Zimbabwe, som vi er med på å drifte. Gjennom bildemateriell og filmer fra Maiseland blir barna kjent med en annen kultur enn vår egen, og gjennom samtaler og refleksjon får de erfaring med at barn i andre deler av verden vokser opp på en annen måte enn dem selv.

Barnehagen er barnets første møte med samfunnet utenfor familien, og gjennom å ta del i en gruppe med flere barn lærer barna gradvis sosiale og demokratiske spilleregler. Trygge og nære voksne er gode støttespillere og veiledere i denne prosessen – og i barnehagen vår arbeider vi mye med å tilpasse gruppestørrelsen slik at den kommer barna mest mulig til gode. Småbarns-avdelingene våre har færre barn enn storbarns-avdelingene våre, i tillegg til at vi arbeider mye med å dele avdelingene i enda mindre grupper gjennom deler av dagen. På denne måten kommer de voksne enda nærmere barna, og kan lettere legge til rette for gode erfaringer med lek og samspill.

Livsmestring og helse

I rammeplanen står det at barnehagen skal ha en helsefremmende og forbyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.

Slik arbeider vi forebyggende og helsefremmende:

I Espira Årølia barnehage legger vi til rette for variert og allsidig aktivitet for barn i alle aldersgrupper og med ulike forutsetninger. Vi arbeider kontinuerlig med å skape gode lekemiljø inne og ute som inspirerer og inviterer til lek og utforskning, samt utnytte nærområdet rundt barnehagen mest mulig. Vi har også egen gymsal, som alle avdelingene bytter på å bruke. Der lager vi blant annet hinderløyper, spiller ball, hopper på trampoline og i tjukk madrass og klatrer i ribbevegg og klatrestativ. Vi er en aktiv barnehage, men vi arbeider også med å legge til rette for ro og hviling. Barn i barnehagealder bruker mye energi gjennom dagen sin, og det er viktig å legge til rette for en god balanse mellom aktivitet og ro. De små barna har som regel behov for å sove en til to ganger gjennom barnehagedagen. Da rer vi opp på små madrasser inne på noen av avdelingsrommene, skrur ned belysningen og finner frem smokk, "kos" og bamse. Det er alltid en voksen inne på rommet når barna sover. Noen barn trenger å sove i vogn og blir da kledd på og lagt i vogn ute. Her er det også sovevakt. Etter hvert som barna blir større og ikke lengre har behov for å sove legger vi til rette for hvilestund, gjerne med lydbok eller høytlesning.

Barnas helhetlige utvikling påvirkes i stor grad av balansen mellom lek og aktivitet på ene sida, og ro, hvile og godt kosthold på den andre. De trenger tid til å bearbeide inntrykk og ta innover seg opplevelser, og ro for å hente ny energi til videre utforskning. Variert og god mat er viktig for å holde kroppen i gang, og kokken vår passer på at vi får mye godt å spise hver dag. Vi vet at psykisk helse handler mye om å ta vare på seg selv og mestre hverdagen sin, og at barn som er uthvilte og opplagte lettere er i stand til å håndtere utfordringer og motgang på en hensiktsmessig måte.

Alle Espira-barnehager har utarbeidet egen handlingsplan for et godt psykososialt miljø. I Espira Årølia sin plan legger vi vekt på de voksnes ansvar for å være tett på i lek og aktivitet og observere samspill mellom barna. Vi har også satt samspill og trivsel som tema på personalmøter og avdelingsmøter, og har rutiner som sikrer rask oppfølging når krenkelser eller mobbing forekommer. Barnets opplevelse skal være hovedfokus i slike saker, og uønsket atferd SKAL følges opp.

Noen barn har utfordringer av en slik grad at det er behov for samarbeid med andre instanser, som Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT), Barne- og Ungdoms Psykiatrisk poliklinikk (BUP) eller Barnevernet. Vi opplever et nært og godt samarbeid med disse, og har gode rutiner for når, hvordan og på hvilken måte vi involverer dem. Molde kommune lanserte høsten 2019 BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats), et systemverktøy som skal hjelpe fagpersoner i Molde kommune med identifisering, tiltak rundt og oppfølging av utsatte barn. Dette verktøyet samler faginstanser med ulike kompetanseområder, og bygger opp under et tettere samarbeid rundt barn med spesielle behov. På denne måten sikres barnet og familien god og helhetlig oppfølging utover barnehagens ordinære tilbud.

Barnehagens formål og innhold

Ifølge rammeplanen skal barnehagens innhold være variert og allsidig og tilpasses enkeltbarn og barnegruppen. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Rammeplanen har mål for personalets arbeid innen alle disse områdene.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Personalet i barnehagen skal:

- ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
- legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
- sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet
- støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre

Slik arbeider vi for å ivareta barnas behov for omsorg:

Vi anerkjenner at god omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel i barnehagen, og vet at trygghet og trivsel er grunnleggende for all utvikling. Ved oppstart i barnehagen får hver familie en kontaktperson, som er tett på og nær både barn og foreldre den første tida. På denne måten blir barnet (og foreldra) gradvis kjent med hverandre og de andre ved avdelinga og i barnehagen øvrig. Dette sikrer en god start i barnehagen, og er med på å danne et godt grunnlag for trygge og gode relasjoner. Gjennom kontinuerlig dialog og foreldresamarbeid finner vi løsninger for de fysiske behovene for omsorg, og gjennom nærhet utvikles relasjoner og tillit.

- Voksne hos oss har et fang hvor barna kan få trøst og nærhet, og vi skal være rausere med klemmer.
- Vi er lydhøre for barna sine signaler, både verbale og non-verbale.
- Vi har respekt for at alle barn er ulike, og dermed har ulike behov for omsorg.
- Vi legger til rette for gode samtaler om stort og smått som opptar barna.
- Vi legger til rette for en god balanse mellom aktivitet og hvile.
- Vi arbeider med følelser som tema gjennom hele året.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Personalet i barnehagen skal:

- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek.
- bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer.
- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek.

- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser.
- veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre.
- være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek.
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

Slik arbeider vi for å ivareta barnas behov for lek:

Vi anerkjenner leken som barnas viktigste arena for utvikling, og den skal ha en fremtredende plass i barnehagen vår. Gjennom leken utforsker og utvikler barna kunnskap, ferdigheter og kompetanse som de tar med seg videre. De voksne i barnehagen vet at lek kan ha mange ulike former og respekterer lekens egenart.

- Vi gir tid og rom for fri-leik.
- Vi inspirerer og tilrettelegger for ulike typer lek gjennom varierte lekemiljøer og impulser.
- Voksne skal være nær leken, inspirere og bidra til at leken er god og inkluderende for alle barn.
- Vi tør å gi barna mulighet for fart og spenning, og mer risikofylt lek. Det skal være lov å klatre i trær når vi er på tur, løpe fort i nedoverbakkene og kjøre fort på akebrett. Hos oss ønsker vi at barna utvikler evne til å vurdere risiko knyttet til sin egen aktivitet.

Barnehagen skal fremme danning

Personalet i barnehagen skal:

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring

Slik arbeider vi for å fremme danning:

Danning er en livslang prosess som i stor grad handler om å finne ut av seg selv i samspill med andre. Hvem er jeg? Hvem er jeg sammen med deg? Hvem er jeg sammen med alle oss? Danning handler om å i fellesskapet utvikle kunnskap, verdier og holdninger – sammen.

Espira sitt barnesyn sier at “Barn er fylt av fantastiske evner og egenskaper. De søker hele tiden å skape mening i samhandling med omverden. Barna i våre barnehager skal oppleve oss som deltakere i meningsskapingen i et trygt, omsorgsfullt og inspirerende miljø.”

I barnehagen vår skal alle barna anerkjennes for akkurat den de er, som selvstendige mennesker med helt egne tanker og følelser. Samtidig står også fellesskap, likeverd og solidaritet sterkt – og det er viktig for oss å gi barna erfaringer som foster forståelse og respekt for hverandre og det grunnleggende i samfunnet vårt. De voksne skal møte barna med respekt, og ha forståelse for hvert enkelt barn sin opplevelsesverden – og på samme tid bygge bro mellom ulikheter i barnegruppa og vise barna styrken i å være forskjellige. Vi setter god selvfølelse i sammenheng med evnen til å forstå seg selv og andre, og forsøker å styrke hvert enkelt barn sin selvfølelse på en best mulig måte.

- Vi møter og anerkjenner barna i deres uttrykk og viser interesse for det de ytrer.
- Vi viser respekt for og aksepterer ulike perspektiver og meninger.
- Vi legger til rette for gode samtaler om stort og smått som opptar barna.
- Vi viser barna at vi har tillit til dem ved å lytte og akseptere.
- Vi legger vekt på positive egenskaper og gode handlinger – og på å fremheve dette hos hverandre.
- Vi legger til rette for mestring og følelsen av å være kompetent gjennom å gi tilpasset ansvar og oppgaver.
- Vi er til stede og nær barna i lek og aktivitet, lar dem utforske seg selv og hverandre på en trygg måte og støtter dem og “viser veg” når det trengs.
- Vi legger til rette for utfordringer og utvikling ved å stille spørsmål og filosofere sammen med barna.

Barnehagen skal fremme læring

Personalet i barnehagen skal:

- sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
- legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter
- støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
- utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem
- sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser

Slik arbeider vi for å fremme læring:

Vi tror på læring gjennom nysgjerrighet og utforsking, og arbeider for at barnehagehverdagen skal romme både tilrettelagte og spontane opplevelser som utfordrer barnas nysgjerrighet og fantasi. Barn lærer best gjennom undring og utforskning, og ved å få prøve ut tanker og ideer som de har selv.

I barnehagen vår er vi opptatte av å gi varierte og gode impulser til lek og aktivitet. Vi jobber mye med å skape gode miljøer for frileken, og anerkjenner den som barnas viktigste arena for erfaring og utvikling. Etter en stor omstrukturering våren 2018 er vi nå kommet langt i arbeidet med å forme gode avdelinger og bruke barnehagen sitt areal på en ny og mer hensiktsmessig måte. Det er viktig for oss å ha tydelige lekesoner, godt tilgjengelige leker og materialer og å tilføre impulser for å berike barnas lek og aktivitet på en fantasifull måte.

Gjennom sin egen frie lek utforsker og prøver barna ut roller og sider ved seg selv og hverandre – og gjør seg erfaringer som de tar med seg videre i utviklingen. De voksne i barnehagen vår skal være nær barna i lek og utforsking, fange opp impulser og være deltakende i undring og utforsking. Vi er opptatte av at trygghet er en viktig grunnstein for barns læring, og jobber mye med å dele barnegruppene inn i mindre grupper. På den måten vil barna lettere føle at de har oversikt og trygghet, og da er det lettere å slippe seg løs i leken.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Personalet i barnehagen skal:

- støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre

Slik arbeider vi for å fremme vennskap og fellesskap:

I barnehagen vår er vi mange mennesker, som er ulike fra hverandre på mange måter. Vi ønsker at barna skal få erfaringer med at ulikheter kan være spennende, og at vennskap blir til ved at vi forsøker å se det beste i hverandre.

Sosial kompetanse er ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill og er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre. Vi i Espira Årølia skal gi barna trygge rammer og muligheter til å utvikle sosiale ferdigheter og gode holdninger i møte med andre. I vår barnehage skal alle barn føle seg betydningsfulle for fellesskapet. Alle barn skal oppleve vennskap med andre barn og positive relasjoner mellom barn og voksne. Vi skal møte hverandre med respekt og ta oss tid til å skape tilhørighet og legge til rette for vennskap i et trygt og inkluderende barnehagemiljø.

- Det er leken som skaper vennskap blant barn. I Espira Årølia legger vi derfor til rette for at det er god tid til å «bare» leke i hverdagen - og arbeider mye med å skape gode lekemiljøer.
- Espira Årølia har aktive og deltakende voksne som aktivt deltar i lek. Slik kan vi hjelpe barn inn i lek og veilede barna til å løse konflikter som kan oppstå i leken.
- I Espira Årølia legger vi til rette for felles opplevelser i små og store grupper.
- I Espira Årølia snakker vi om hvordan vi skal være mot hverandre. Vi leser bøker og har samlinger om vennskap og fellesskap, og oppstår det konflikter snakker vi om det som skjer, hvorfor en blir lei seg og hva vi kan gjøre for at andre skal være glade.
- I Espira Årølia skal vi ha en samhandling preget av likeverd og respekt, både mellom barn og barn og voksne.

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Personalet i barnehagen skal:

- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler
- sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser
- være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn
- følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive, eller som har sen språkutvikling
- bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse

Slik arbeider vi for å fremme kommunikasjon og språk:

Språk er et hovedsatsningsområde i Espira, og gjennom økt kunnskap rundt "språk og språkutvikling" har vi utviklet en god praksis rundt språkarbeid i barnehagen vår.

Voksne i barnehagen vår ønsker å være gode språkmodeller for barna, og er bevisste rundt hvordan de bruker språket sitt sammen med barna gjennom hverdagen. Gjennom nærhet og relasjonsbygging legges det til rette for trygghet og tillit, som sammen med tid er viktige faktorer for en god språklig utvikling. Lek er barnas primære arena for all utvikling, også språklig utvikling, og vi har mye tid og gode rom for lek av ulik karakter.

I barnehagen vår bruker de voksne språket aktivt for å stimulere barnas språklige utvikling, til eksempel ved å sette ord på det som skjer i leken og ved å benevne gjenstander vi bruker i hverdagen. Rim, regler og sanger er en del av det daglige arbeidet vårt med språk, og alle avdelingene har samlingsstunder, sangstunder eller musikkstunder sammen med barna.

I tillegg arbeider vi mye med måltidene, som er en svært god arena for gode hverdagssamtaler. Vi leser også mye for barna, fordi vi vet at lesing stimulerer til språklig tilegnelse og utvikling hos barnet.

Svært mange av de voksne i barnehagen vår har gjennomført modulen "språk og leseaktiviteter" fra Universitetet i Stavanger sine "Språkløyper" - som gir økt kompetanse knytta til lesning og språkutvikling i barnehagen. Vi har også andre pedagogiske verktøy som vi benytter oss av i hverdagen, som "Snakkepakken" og "Troll i ord".

Barns medvirkning

Rammeplanen sier at barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Slik arbeider vi for å ivareta barns rett til medvirkning:

Deler av dagen i barnehagen preges av rutiner som skal sikre den daglige omsorgen for barna, som måltider, stell og hvile. Disse rutineene skal være fleksible nok til at de tar hensyn til barnas uttrykk for hvorvidt de er godt nok tilpasset eller ikke. De voksne må være var på barnas signaler og uttrykk, og løfte fram behov for endring / tilpassing av rutiner til drøfting. Eksempelvis må vi kanskje flytte frem tidspunktet for lunsj dersom barna sovner ved matbordet? Flytte fruktmåltidet litt hvis barna ikke virker å være sultne enda etter lunsjen? De voksne skal være lydhøre for barnas egne meninger, ta dem på alvor og følge opp. Må vi gå til Sølvdammen dersom barna vil til Eplehagen?

Vi arbeider for / med:

- Rutiner med rom for tilpasning.
- Varierte og innbydende lekemiljøer både inne og ute.
- Tur-dager og utflukter som barna også får være med på å bestemme.
- Lydhøre voksne, som følger opp barnas interesser og uttrykk.
- Fleksible voksne, som kan gjøre om på planer av og til.
- Dialog og samtale med barna. Hva ønsker barna ut av dagen sin hos oss?
- Basere månedstema på barnas interesser.
- Følge opp barnas undring og nysgjerrighet, utforske og finne ut sammen.
- Fleksible voksne som klarer å endre på planer til fordel for å følge barnas interesser.

Samarbeid med foreldrene

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven §§ 1 og 4. Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Slik arbeider vi for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og barnehage:

- Tett oppfølging ved oppstart i barnehagen. En kontaktperson som følger godt opp i tilvenningstida og gjennomfører oppfølgingssamtaler i løpet av den første tida. Daglig kontakt ved levering og henting, alle skal ønskes velkommen og det skal være rom for å gi beskjeder eller be om en liten samtale. (Obs. Ikke alltid mulig, men skal følges opp).
- Når barnet skal hjem fra barnehagen skal personalet støtte barnet i å fortelle noe fra dagen som har vært.
- Spireportalen, månedsbrev og andre media.
- To foreldresamtaler i året, flere ved behov.
- Foreldremøter høst og vår, som gir innblikk i barnet sin hverdag i barnehagen og som tar opp relevante tema / fokusområder.
- Foreldrekafe 1-2 ganger årlig.
- Nasjonal foreldreundersøkelse og Espira sin egen brukerundersøkelse.
- Foreldreutvalg, FAU og Samarbeidsutvalg, SU.
- Mulighet for tverrfaglig samarbeid med andre instanser, som f.eks helsestasjon, PPT, BUP etc.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Rammeplanen sier at barnehagen, i samarbeid med foreldrene, skal legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet opplever tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Vi følger Espiras standard for tilvenning i barnehagen. Se vedlegg.

Overganger innad i barnehagen

Rammeplanen omtaler også overganger innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og personale når de bytter barnegruppe.

Vi følger Espiras standard for bytte av avdeling. Se vedlegg.

Overgang barnehage og skole

Ifølge rammeplanen skal barnehagen i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barnet kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuell skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Vi følger Espiras standard for de eldste barna i barnehagen, Skolespirene. Se vedlegg.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Ifølge rammeplanen skal barnehagen være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.

Slik arbeider vi for å sikre gode planleggingsprosesser:

- 5 planleggingsdager fordelt utover barnehageåret.
- Personalmøter, månedlig.
- Avdelingsmøter, ukentlig.
- Møte mellom styrer og pedagogiske ledere, ukentlig.
- Ukentlig avsatt planleggingstid for pedagogisk leder og barnehagelærer.
- Office365 sikrer effektiv løsning for samskriving, fildeling og informasjonsflyt i personalgruppa.
- Spireportalen gir gode muligheter for planlegging av uke/måned, samtaler og generell oppfølging.

Vurdering

Rammeplanen sier at barnehagen jevnlig skal vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Espira BLIKK

Espira har utviklet sin egen systematiske vurderingsmetodikk. Vi kaller den Espira BLIKK. I Espira BLIKK vurderes de ansattes pedagogiske praksis og samspill med barna opp mot kjennetegn på kvalitet, utledet fra rammeplanen. Etter vurderingene setter barnehagene mål og tiltak for utviklingsområder.

Spireportalen

Gjennom det digitale verktøyet Spireportalen har Espira en digital plattform for planlegging og dokumentasjon av den pedagogiske virksomheten, samt for kommunikasjon med foreldre.

Slik arbeider vi for å sikre god vurderingspraksis:

- Vi gjør systematiske vurderinger gjennom metodikken «Espira BLIKK».
- Vi deltar i og arbeider videre med resultater fra Nasjonal foreldreundersøkelse.
- Ukentlige møter mellom styrer og pedagogisk leder ved alle avdelinger.
- Ukentlige avdelingsmøter.
- Personalmøte månedlig, her bruker vi ofte praksisfortellinger fra egen hverdag i refleksjons- og vurderingsarbeid.
- Handlingsplaner, med frist for evaluering / vurdering.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Rammeplanen sier at barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Barnehagen skal sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet.

Slik sørger vi for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte:

Barn med spesielle behov er like ulike som alle andre barn, og i samarbeid og forståelse med foreldre og andre instanser som arbeider med barnet legger vi opp hverdagen på en best mulig måte for det enkelte barnet. Noen barn trenger tettere oppfølging enn andre barn, men grunntanken er at de i størst mulig grad skal følges opp ute i barnegruppa og fellesskapet de er en del av. Vi er opptatte av at fellesskapet skal romme ALLE, og arbeider mye med forståelse og aksept for at vi alle er ulike og noen har med seg litt mer enn andre inn i gruppa vår. De voksne er bevisste på at tiltak og oppfølging skal være mest mulig usynlig for andre, og på å fremheve det positive og unike ved ALLE barna våre.

Vi forsøker å være løsningsorienterte og villige til å prøve ut ulike løsninger, og setter av god tid til å følge opp gjennom samtaler, møter og andre avtaler rundt barnet.

Barnehagens arbeidsmåter, progresjon og barnehagens digitale praksis

Ifølge rammeplanen skal barnehagens arbeidsmåter ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Barnehagen skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet.

Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal støtte opp om barns læringsprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Espiras satsinger på de yngste og de eldste barna

Espira har egne satsinger for de eldste barna, Skolespirene, og for tilvenning av de yngste barna, Småspirene.

Småspirene

En trygg start er fundamentet for en god barnehagetid. I Espira skal vi gi barn og foreldre en god oppstart og tilvenningstid i barnehagen.

Omsorg, trygghet, tilknytning, godt foreldresamarbeid og barnets beste står i sentrum for tilvenningstiden. Vi skal gjøre vårt beste for at alle barn og familier starter barnehagelivet på en god måte.

Skolespira

I Espira skal barna få gode opplevelser med å være eldst i barnehagen. De skal møte arbeidsmåter og få erfaringer som er tilpasset det de er opptatt av og interesserte i. Alle Espiras barnehager har en ansatt med særlig ansvar for skolespira-tilbudet. Denne ansatte deltar også i nettverk med andre skolespira-ansvarlige i Espira, der de utveksler kunnskap og erfaringer og lærer av hverandre.

I skolespiregruppa skal barna også bli kjent med skolen og hva som venter dem slik at overgangen til skolen blir trygg og god. Alle våre barnehager samarbeider med skolene barna skal begynne på.

Slik arbeider vi for å sikre progresjon for de yngste barna (Småspirene) i barnehagen:

- Skape trygge relasjoner til voksne og andre barn i gruppa og på fløyen.
- Skape et trygt og innbydende lekemiljø med passe utfordringer ift. barnets helhetlige utvikling i 1-2 års alder.
- Mulighet for å krabbe, klatre, balansere og boltre seg fysisk.
- Bevisste valg av månedstemaer.
- Bøker, bilder/plakater, sang, enkle rim og regler for å stimulere til språkutvikling.
- Sang og musikk for å bygge fellesskap, enkle barnesanger – repetisjon.
- Forskerfabrikken, Snakkepakken, Troll i ord og Språkløyper.
- Variasjon i voksenstyrt aktivitet (Forming, samling, gymsal etc.).
- Legge til rette for at barna får prøve selv – mye ROS underveis!
- Følge barnas utvikling, tilpasse/endre opplegget underveis. Vi ønsker å gi de minste barna utfordringer som passer til deres interesser, erfaringer og ferdigheter. Vi kan derfor ta opp samme tema ved flere anledninger, men med litt andre utfordringer og innfallsvinkler.

Slik arbeider vi for å sikre progresjon for de mellomste barna i barnehagen:

- Legge til rette for at barna øker selvstendighet ved for eksempel påkledning, måltid, toalett etc. Ros og oppmuntring underveis, og hjelp ved behov!
- Variert og innbydende lekemiljø, leker og aktiviteter som passer barn i 2-4 års alder.
- Mulighet for ulike typer lek. (Rollelek, fysisk lek, konstruksjonslek og tegning/maling/nabbi).
- Tid og rom for å lese bøker, fortelle historier og snakke sammen.
- Bevisste valg av månedstema i forhold til barnas interesser og barns medvirkning.
- Turdager med varierte turmål - gir varierte opplevelser og utfordringer.
- Formingsaktivitet som gir erfaring med ulike materialer og teknikker.
- Forskerfabrikken, Snakkepakken, Troll i ord og Språkløyper.
- Samlingsstunder og temaarbeid.

Slik arbeider vi for sikre progresjon for de eldste barna (Skolespirene) i barnehagen:

- Gapahuk i skogen, mye utetid gjennom hele året.
- Turer i spennende og variert terreng, ulike turmål.
- Engasjerte og friluftsglade voksne.
- Gruppeaktivitet og skoleforberedende arbeid 1 dag i uka.
- Fokus på selvstendighet og selvhjelpsferdigheter.

Barnehagens fagområder

I rammeplanen er det definert syv fagområder som barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Ifølge rammeplanen skal barnehagen se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Fagområdene i rammeplanen tilsvarer i stor grad de fagene barna senere møter i skolen.

Spirene

De ulike «Spirene» i Espira representerer alle fagområdene i rammeplanen. I Espira ser vi fagområdene i sammenheng. Vi jobber helhetlig, tverrfaglig og ofte tema- eller prosjektbasert med alle fagområdene.

Espiras satsingsområder

Espira har tre satsingsområder: **Språk, realfag og bevegelse**. Disse områdene er viktige for barns helhetlige utvikling og livslange læring. I Espira skal alle barn møte disse satsingsområdene på varierte og spennende måter.

Slik arbeider vi med fagområdene og satsingsområdene i år:

Rammeplan for barnehagen skal ligge til grunn for arbeidet som gjøres ute på de 6 avdelingene våre, og Espira sine tre satsingsområder SPRÅK, REALFAG og BEVEGELSE skal komme ekstra godt fram i arbeidet vårt.

Avdelingene er ulikt organisert og arbeider noe ulikt i sin tilnærming til både Rammeplan og satsingsområder. Likevel er det gjenkjennbart at alle avdelingene lager ukeplaner eller månedsplaner som legges ut i Spireportalen, samt legger ut innlegg med bilder fra aktiviteten i Spireportalen.

Pedagoger og ansatte ved avdelingene samarbeider om å finne gode månedstema som følger årstider, høytider og andre markeringer, og sørger for at det også er rom for å følge barnas interesser og velge tema som tar hensyn til det barna på de ulike avdelingene er opptatte av og interesserer seg for - barns medvirkning.

Noen tema arbeider vi med i hele barnehagen samtidig, mens andre ganger kan det være ulike tema på alle de forskjellige avdelingene. Arbeidet med å knytte tema opp mot Rammeplan og satsningsområder er tverrfaglig. På alle avdelingene finnes det vi kaller for fag-tavler, som viser hvordan de ulike avdelingene arbeider. Tavlene kan inneholde stikkord, idemyldringer, handlingsplaner, mål, bilder, ideer og relevant litteratur ut fra hva en arbeider med. I månedsbrev, som sendes ut i etterkant av hver måned, oppsummerer og evaluerer avdelingene rundt arbeidet sitt.

Barnehageåret 2020/2021 har hele barnehagen valgt seg "UT PÅ TUR!" som overordna tema. Både planlagte og tilrettelagte turer, og mer spontane turer, rommer alle fagområder fra Rammeplan for barnehagen - men gir også gode felles opplevelser og stimulerer til samhold og vennskap i barnegruppa. Målet vårt er at alle avdelingene skal være mer ute på tur, og at barna skal oppleve turene som spennende og motiverende. Vi ønsker at de skal danne et godt grunnlag for kunnskap om og gode holdninger rundt det å være ute på tur

Vedlegg

Espiras standard for når barnet begynner i barnehagen

Målsettingen med Småspirestandarden er at alle barn som begynner i Espiras barnehager får en god start i barnehagen. Småspirestandarden omfatter tre faser:

- Før barnet starter i barnehagen
- De første dagene i barnehagen
- Oppfølging av tilvenningsperioden etter 2-8 uker

Småspirestandarden følges av maler for velkomstbrev til foreldre og skjema for oppstartsamtale og oppfølgingssamtale etter 2-8 uker.

Fase 1 - Før barnet begynner i barnehagen

- Foreldre skal få tilbudsbrev i mappe med brosjyremateriell.
- Når plassen er akseptert etableres kontakt med foreldrene.
- Velkomstbrev sendes til foreldrene i god tid før oppstart
- Alle barn skal få tilbud om å besøke barnehagen før oppstart.
- Det skal avholdes et felles foreldremøte eller en foreldresamtale før oppstart, for eksempel tidlig i juni

Fase 2 - De første dagene

- En avtalt kontaktperson tar imot barnet og foreldrene de første dagene, og sørger for at barnet gradvis blir kjent med flere barn og voksne.
- Foreldrene tilbys oppstartsamtale senest etter en uke, dersom denne ikke er avholdt før oppstart
- Lengde og tidspunkt for tilvenning skal avtales og justeres i dialog med foreldrene med bakgrunn i barnets behov. Foreldrene skal minimum være til stede sammen med barnet i 3-5 dager.
- Foreldrene tar seg av de daglige rutinene med sitt barn i starten (mat, bleieskift, påkledning osv.) Personalet nærmer seg gradvis.
- Personalet skal være sensitive mot barnets behov og gi barnet den støtten det trenger.
- Personalet skal være imøtekommende.
- Personalet skal sørge for en god struktur, organisering og forutsigbarhet gjennom fast dagsrytme og faste aktiviteter.
- Barnehagen legger til rette for at barnet blir kjent med mindre grupper av barn om gangen.

Fase 3 - Oppfølging av tilvenningsperioden

- Tilvenningsperioden vil i de fleste tilfeller regnes som avsluttet etter 2-8 uker.
- Personalet skal invitere til løpende dialog og tilbakemeldinger fra foreldrene underveis i tilvenningsperioden.
- Barnehagen skal gjennomføre en oppfølgingssamtale 2-8 uker med foreldrene etter barnets oppstart i barnehagen.

Espiras standard for når barnet bytter avdeling

- Det skal tas en velbegrunnet beslutning, i dialog med foreldrene, om barnets overgang
- Når beslutningen er tatt skal foreldrene få tilbud om en overføringssamtale før oppstart på ny avdeling.
- Barnet skal få tid til å besøke ny avdeling før oppstart.
- Barnets garderobeplass skal være klargjort til barnets første dag på ny avdeling.
- Relevant informasjon om barnet overføres mellom avdelinger.
- Det avtales en kontaktperson for barnet og foreldrene i forbindelse med overgangen.
- Kontaktpersonen støtter barnet i å etablere trygge og gode relasjoner, samt sørger for at foreldrene får nødvendig informasjon i overgangsperioden.

**Ordet «avdeling» er valgt fordi det er denne måten flest barnehager i Espira organiserer seg på. Standarden gjelder uansett organiseringsform.*

Skolespira-standard

Gjennom meningsfylte prosjekter og aktiviteter skal skolespirene få et fantastisk siste år i barnehagen. De skal få de beste forutsetningene for livslang læring og oppleve sammenheng i overgangen mellom barnehage og skole.

Espiras barnesyn skal prege arbeidet i skolespira:

«Barn er fylt av fantastiske evner og egenskaper. De søker hele tiden å skape mening i samhandling med omverdenen. Barna i våre barnehager skal oppleve oss som deltakere i meningsskapingen i et trygt, omsorgsfullt og inspirerende miljø.»

Rammer for skolespira:

- minimum 6 timer til skolespireaktiviteter hver uke
- en pedagog har ansvar for organisering og gjennomføring i barnehagen
- deltagelse i skolespira-nettverk for ansvarlig pedagog
- minimum 3 ganger pr. år
- etablering av kontakt med skolen(e)

